

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(04-05 листопада 2021 р.)**

1 том

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 04-05 листопада 2021 р.). — Т.1. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. — 102 с.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 3 від 18.10. 2021 р.

Редакційна колегія:

Шип С.В., доктор мистецтвознавства, професор;

Батюк Н.О., кандидат педагогічних наук, доцент

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2021

Фан Фей, аспірант
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського».
Науковий керівник – канд. пед. наук **Степанова Л.В.**,
старший викладач

ХУДОЖНЬО-ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІНА ОСНОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Насущним завданням сучасної музичної освіти є розширення духовного, емоційно-інтелектуального, музично-виконавського потенціалу здобувачів освіти. Вихідною точкою для розуміння необхідності занурення студентів бакалаврату в скарбницю етнічних традицій музичного мистецтва є пануюча в наукових колах думка, що мистецтво взагалі, і етнічна музика, зокрема, містить у собі скарбницю багатовікових духовних цінностей. Отже, для гармонійного піднесення внутрішнього світу майбутніх учителів музичного мистецтва, вкрай важливим є їхня здатність до усвідомленого сприйняття художньої мови музики та адекватного відображення сприйнятого у власній виконавській інтерпретації. Створення цікавої інтерпретації, яка є одночасно й оригінальною, й відповідною до стилістичних традицій, до яких належить обраний твір – це досить складне завдання, яке потребує від виконавця певного рівня музикознавчої обізнаності та етно-стильових виконавських умінь.

У лоні мистецької педагогіки проблема інтерпретації вже тривалий час викликає інтерес науковців та педагогів-практиків, адже вважається вагомим складовою освітнього процесу та певним етапом на шляху до розуміння етнічної специфіки творів мистецтва різних регіонів світу (зокрема – українського й китайського). Важливо, що в контексті освітньої діяльності виконавсько-інтерпретаційні уміння висвітлюють спроможність здобувачів музичної освіти до проникнення в сутність не тільки етно-стильових аспектів музичного тексту, а також занурення в більш глибинний пласт – певну художню епоху. Зазначені уміння окреслюють здатність студентів-піаністів почути й усвідомити через елементи етнічних ремінісценцій усю палітру смислів і значень музичної етно-семантики.

Як звісно «інтерпретація» є міждисциплінарною категорією. Але науковою дисципліною, що визначає закони та правила інтерпретації є герменевтика – теорія та мистецтво розуміння й тлумачення смислових елементів будь-якого тексту. В лоні герменевтики інтерпретація є важливим інструментом розуміння й вираження

сми́слів осягну́того тексту. За визначенням науковців, досвід герменевтики є дуже вагомим і цінним для мистецької педагогіки – як теорії і практики опрацювання явищ мистецтва, але лише тоді, коли «... твір мистецтва визнається текстом, тобто – закономірно організованим знаковим об'єктом» (Шип, 2014).

Феномен «текст» (від лат. *tekstus* – структура, зв'язний виклад) у герменевтиці визначається як певна знакова система, що має мовленнєву природу, та є (чи здатна бути) носієм смислової інформації. Важливо зазначити, що саме текст є предметною основою герменевтичної методології. Тоді як, першочерговим завданням герменевтики є розуміння та тлумачення затемнених або втрачених смислів тексту. Знаки в герменевтиці трактуються як мінімальні одиниці тексту, які поєднані смисловими зв'язками.

Музична герменевтика – мистецтво і теорія тлумачення змісту музичного твору, як напрям музикознавства заснована на початку ХХ століття. Відомо, що термін «музична герменевтика» у науковий дискурс введено в 1902 році німецьким музикознавцем і диригентом Г. Кречмаром (УМЕ, 2006, с. 455). Для музичної герменевтики є притаманною багатовекторність проблематики: від «...виявлення аналогій між елементами музичної мови та позамузичними символами і схемами (космологічними, математичними, теологічними, психологічними)» до питань, що спрямовують на осягнення смислів музичного твору та його «... позавербального й багатозначного художнього образу» (Там саме),

У лоні музичної герменевтики «музичні знаки» трактуються як лексико-семантичні одиниці музичної мови. Для кожного знаку властива наявність усталених характеристик, що складають інваріантне ядро, яке залишається незмінним при зануренні в будь-який новий інтонаційний або смисловий контекст. Наявність певних інваріантних характеристик музично-мовних одиниць забезпечує інформативну та комунікативну функції музичних текстів, активізуючи, так звану, попередню зрозумілість. З іншого боку, для проведення герменевтичного аналізу важливою та обов'язковою умовою є наявність в обраному тексті таких елементів, які викликають певного роду утруднення, такі як: неясні, незрозумілі, затемненні значення й смисли музичного тексту. Зазначене є основоположною умовою, адже повністю зрозумілий текст не потребує герменевтичного опрацювання.

Положення про певний ступінь «зрозумілості» будь-якого тексту є одним із центральних в теорії герменевтики. У працях Г.-Г. Гадамера (2001), П. Рікьора (2002) та ін., з метою обґрунтування зазначеного, зауважується на наявності в будь-якому тексті певної культурної традиції. Залежно від рівня своєї культурної освіченості, людина, вже при першому зіткненні з мистецьким твором, має певні очікування й

попереднє розуміння. Більш за те, деякі очікування реципієнтів передбачені автором або виконавцем твору, і тому збуджуються (чи розсіюються) за бажанням останніх. У сучасних дослідженнях зазначається, що «... культурна традиція оперує знаками-символами, які можуть бути властиві не тільки якійсь одній культурі, а мають більш універсальний характер, а втім, можуть мати загальнодоступні значення...» (Степанова, 2019). Варто зауважити, що для адекватного сприйняття навіть зрозумілих одиниць тексту реципієнт має бути підготовленим, адже «...значення й смисли можуть бути розкодовані тільки при наявності певного тезаурусу та ерудиції в галузі мистецтва та історії культур» (Там саме).

Потенціал герменевтичного підходу в мистецькій освіті висвітлено в працях О. Олексюк & М. Ткач (2013), С. Шипа (2014) та ін. Актуалізація багатого спектру питань педагогічної герменевтики мистецтва представлено в ряді сучасних досліджень: Демір, 2016; Лісун, 2011; Степанова, 2019 та ін.. Наслідуючи погляди названих науковців, вважаємо, що художньо-герменевтичний підхід володіє вагомим потенціалом і тому має бути реалізований у площині мистецької педагогіки в якості методологічної основи підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. В обґрунтуванні значущості зазначеного підходу вихідним є розуміння, що здатність студентів-піаністів до осягнення змістовної семантики художніх елементів музичного тексту, на тлі обізнаності в етнічно-стилістичних архетипах, є не тільки показником етнокультурної освіченості зазначених фахівців, а й має вагомий вплив на формування в них етно-стильових умінь.

Література:

1. Гадамер Г.-Г. (2001). Актуальність прекрасного. Мистецтво як гра символ і свято. Київ: Юніверс,
2. Рикёр Поль. (2002). Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. – Москва: Медиум, 2002. 622 с.
3. Олексюк, О. М., Ткач, М. М., Лісун, Д. В. (2013). Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті: колект. моногр. Київ: Київський ун-т ім. Б. Грінченка.
4. Степанова, Л.В. (2019). Методика формування художньо-герменевтичної компетентності магістрів музичного мистецтва та хореографії. Дис на зд. канд. пед наук. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
5. Українська музична енциклопедія. Т. 1. (2006). Гол. редкол. Г. Скрипник; Національна Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ.: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України. 680 с.

6. Шип, С.В., 2014. Герменевтика произведений искусства и актуальные задачи украинской художественной педагогики.

Ян Цзе, Федорець М.О.,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У даних тезах розглядається особливості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, - здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), до використання освітніх мультимедійних мистецьких технологій в закладах загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) України та Китаю. Метою статті є аналіз наукових досліджень щодо використання в роботі з сучасними школярами даних технологій та узагальнення основних здобутків і недоліків їх застосування в процесі загальної музичної освіти. Розкрито зміст понять «мультимедіа», «мультимедійні освітні технології». Зазначено, що далеко не усі учителі музичного мистецтва, що працюють у ЗЗСО України та Китаю, достатньо володіють вказаними технологіями. Розглянуто значення професійного опанування даних технологій майбутніми учителями-музикантами.

Ключові слова: *мультимедіа, освітні мультимедійні мистецькі технології, загальна музична освіта, учителі музичного мистецтва.*

У ХХІ столітті величезна роль в організації освітнього процесу всіх рівнів відведено впровадженню продуктивних інноваційних технологій. Найбільш розповсюдженими серед даних технологій в ЗЗСО України та Китаю є інформаційно-комунікативні технології, зокрема освітні мультимедійні технології.

У міждисциплінарному науковому дискурсі поняття «мультимедіа» розуміють як «взаємодію візуальних та аудіо-ефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних та програмних засобів». (*Мультимедіа, 2020*). Мультимедійні технології «поєднують текст, звук, графіку, фото, відео в одному цифровому представленні». (*Там же*). Освітні мультимедійні технології - це сукупність технічних навчальних засобів та дидактичних засобів навчання - носіїв інформації. Технічні засоби мультимедіа забезпечують перетворення інформації (звуку та зображення) з аналогової, тобто з безперервної, в цифрову (дискретну) форму а також її зберігання та обробку, для